

Wergroep Lokaal eigenaarschap RES Foodvalley

Rapportage t.b.v. stakeholderoverleg

3 maart

Scope Werkgroep lokaal eigenaarschap:

[tekst max 1 slide werkgroep]

- Wat verstaan we onder lokaal eigenaarschap? Uitsplitsing van de definitie lokaal en eigenaarschap.
- Is minimaal 50% lokaal eigenaarschap een inspanningsverplichting of een resultaatsverplichting? Is dit een regionale of lokale afspraak?
- Hoe borgen we dat de ambitie van meer dan 50% lokaal eigenaarschap wordt gerealiseerd? Wat regelen we lokaal en wat regelen we regionaal, in hoeverre maken we gezamenlijke kaders voor borging in lokaal en provinciaal beleid?
- Financiële garantstelling is een manier om energie coöperaties te helpen professionaliseren. Welk voorstel wordt gedaan rondom financiële garantstelling?

Definitie lokaal eigenaarschap

Bij lokaal eigenaarschap zijn bewoners en ondernemers uit de lokale gemeenschap collectief (mede) eigenaar van een zonneveld of een windmolen. Zij hebben ook zeggenschap over het proces en de geldstromen. De winst vloeit hierbij zo veel mogelijk terug naar de omgeving. Een belangrijk aspect bij lokaal eigenaarschap is de mate waarin de omgeving mee kan doen. Bij lokaal eigenaarschap wordt eerst de belangstelling in de directe omgeving van het project geïnventariseerd, daarna in de gemeente en tenslotte in de regio. Ook mensen zonder eigen vermogen moeten mee kunnen doen. Naast lokaal eigenaarschap is ons advies om ook aandacht te besteden aan lokale betrokkenheid tijdens de beheerfase na de realisatie van een project. Bijvoorbeeld door het onderhoud en schoonmaken van de panelen lokaal te beleggen.

Mate van verplichting

Om de (directe) omgeving bij een energieproject te betrekken, is lokaal eigenaarschap heel belangrijk. Lokaal eigenaarschap draagt bij aan een eerlijke verdeling van de lusten en de lasten van een project. Het realiseren van minimaal 50% lokaal eigenaarschap zien wij dan ook als een plicht op projectniveau, voor alle vergunning plichtige projecten voor het opwekken van hernieuwbare energie op land. Wij stellen voor dit als resultaatsverplichting op te nemen in een regionaal kader. Wanneer er van deze resultaatsverplichting wordt afgeweken, moet dit goed worden onderbouwd. De betreffende gemeente beoordeelt in hoeverre de onderbouwing reden is om af te wijken van de resultaatsverplichting.

Het realiseren van minimaal 50% lokaal eigenaarschap is bovendien een lange termijns-verplichting. We willen hiermee voorkomen dat na realisatie een project wordt doorverkocht aan een grote (buitenlandse) investeerder.

Borging minimaal 50% lokaal eigendom in beleid

Om de ambitie van minimaal 50% lokaal eigendom te kunnen borgen in beleid, stellen we op regionaal niveau een ambitie, de kaders en de definitie op voor lokaal eigenaarschap.

Dit wordt (met eventuele aanvullingen) opgenomen in het lokale beleid van de acht Regio Foodvalley gemeenten. Zo kan er per initiatief vooraf getoetst worden of aan de voorwaarden is voldaan om planologische medewerking te verlenen. Wanneer een gemeente wil afwijken van het regionaal kader, dan is er lokaal maatwerk mogelijk. De gemeente meldt dit dan aan de regio.

Vervolgens bepaalt elke gemeente zelf haar rol (per project):

- een meer passieve rol waarbij op basis van lokaal beleid een project wel of niet wordt toegelaten.
- een uitnodigende rol, waarbij via een maatschappelijke tender een project wordt aanbesteed. Hierbij wordt verondersteld dat er meer initiatiefnemers inschrijven dan dat er projecten zijn. Door het creëren van deze schaarste en dus concurrentie, kan een gemeente extra eisen mee laten wegen bij de keuze voor een initiatief. Bijvoorbeeld het opnemen van een resultaatsverplichting voor het realiseren van minimaal 50% lokaal eigenaarschap.
- een actieve rol waarbij de gemeente een energieproject ontwikkelt op eigen grond.

Financiële garantstelling

Voordat er een vergunning aangevraagd kan worden voor het opwekken van hernieuwbare energie op land, is er nader onderzoek nodig. Om dit onderzoek te kunnen financieren, stellen we voor om een regionaal revolverend ontwikkelfonds in te stellen. Dit fonds maakt het mogelijk om de kosten die gemaakt worden in de fase tot het verlenen van de vergunning te voor-financieren.

Hierbij moet het risico dat de vergunning niet verleend wordt, door dit fonds worden afgedekt.

Dit geeft ruimte aan lokale initiatieven om te starten met de eerste onderzoeksfase van een project.

Expertisecentrum

Om kennis en praktische tools te bundelen, adviseren we een regionaal expertisecentrum op te richten. Vanuit dit expertisecentrum kan dan onder andere advies gegeven worden over onderwerpen die lokaal eigenaarschap aangaan. Bijvoorbeeld het opstellen van samenwerkingsovereenkomsten en contracten. Hiervoor is het noodzakelijk dat er tenminste juridische, fiscale en financiële kennis aanwezig is bij het expertisecentrum.

WORK-IN-PROGRESS

Boodschappen voor RES 1.0

- De mate waarin lokaal eigenaarschap wordt gerealiseerd, neemt een belangrijke plaats in bij de afweging of een initiatief voor het opwekken van duurzame energie op land doorgang kan hebben. Om inwoners en ondernemers te kunnen laten meedoen, moeten ze ook hebben kunnen meedenken. Daarom is zorgvuldige participatie van groot belang. Deze participatie kan vormgegeven worden door bijvoorbeeld het oprichten van een gebiedsraad.
- Stel als Regio Foodvalley een ambitie, de kaders en een definitie op voor lokaal eigenaarschap
- Bundel juridische, fiscale en financiële kennis door het oprichten van een regionaal expertisecentrum energie.
- Stel regionaal een revolverend ontwikkelfonds beschikbaar om de onderzoeken tijdens de fase voorafgaande aan de vergunningverlening van projecten mee te kunnen voorfinancieren.
- Lokale energie coöperaties, of anders georganiseerde initiatieven, zijn een belangrijke partner voor het realiseren van lokaal eigenaarschap. Het is belangrijk dat zij samenwerken bij het uitvoeren van initiatieven. Daarom adviseren wij om vanuit de regio een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie te faciliteren.

Issues om voor te leggen aan het stakeholdersoverleg:

- Zijn wij als Regio Foodvalley bereid om een budget beschikbaar te stellen voor het financieren van:
  - de kosten die worden gemaakt voor de onderzoeken voorafgaande aan het verlenen van een vergunning bij vergunning plichtige projecten voor het opwekken van hernieuwbare energie op land?
  - Het oprichten van een uitvoeringsorganisatie om de samenwerking tussen diverse energie coöperaties en anders georganiseerde initiatieven te faciliteren?
- Hoe krijgt het opzetten een regionaal expertisecentrum energie kans van slagen?